

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ PENTRU CLASA A X-A

**PENTRU CICLUL INFERIOR AL LICEULUI
ȘI
PENTRU ȘCOLILE DE ARTE ȘI MESERII**

RELIGIE
(cultul romano-catolic)

*Aprobat prin ordin al ministrului
Nr. 4598 / 31.08.2004*

NOTA DE FUNDAMENTARE

privind elaborarea programelor școlare pentru clasele a IX-a și a X-a

Programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a, documente reglatoare componente ale curriculumului național au fost elaborate în conformitate cu:

- asumarea de către România a *Planului detaliat de lucru asupra obiectivelor sistemelor educaționale și de formare profesională din Europa*, ratificat de Consiliul European de la Barcelona, în 2002, și a *Declarației miniștrilor europeni ai educației și formării profesionale și a Comisiei Europene cu privire la consolidarea cooperării europene în formarea profesională – „Declarația de la Copenhaga”*, convenită la Copenhaga în 2002;
- obiectivele actuale ale reformei învățământului din România vizând finalitățile, curriculumul și structura învățământului obligatoriu stabilite în conformitate cu prevederile Legii învățământului nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare și ale Legii nr. 268/2003 pentru modificarea Legii învățământului nr. 84/1995;
- nevoia de adaptare a curriculumului național la schimbările din structura învățământului preuniversitar: apartenența claselor a IX-a și a X-a deopotrivă la învățământul obligatoriu și la cel liceal;
- valorificarea experienței pozitive privind proiectarea curriculumului pentru învățământul liceal pornind de la competențe ca achiziții finale al învățării, prin care se asigură accentuarea dimensiunii acționale în formarea elevilor;
- rolul și statutul disciplinelor școlare, stabilite în planurile cadru de învățământ aprobate prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 5723/23.12.2003.

Structurarea noilor planuri cadru de învățământ pentru clasele a IX-a și a X-a pe componentele **trunchi comun** și **curriculum diferențiat** determină organizarea, la nivelul programei școlare, a ofertei educaționale centrale în competențe și conținuturi ale învățării prezentate distinct, pentru fiecare dintre aceste componente.

În aceste condiții, noile programe școlare pentru clasele a IX-a – a X-a au următoarea structură:

- **Notă de fundamentare**, elaborată în scopul prezentării relației dintre programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a și documentele de politică educațională și curriculară pe care acestea se fundamentează;
- **Notă de prezentare**, în care de detaliază rolul disciplinei de învățământ și statutul specific al acesteia în cadrul curriculumului național, precum și contribuția disciplinei de învățământ la cele opt domenii de competențe cheie stabilite la nivel european;
- **Competențe generale**, cu un nivel accentuat de complexitate, definite pe o disciplină de învățământ sau, după caz, pe o categorie de discipline de învățământ, pentru a evidenția achizițiile finale de învățare ale elevilor la sfârșitul învățământului obligatoriu și/ sau pentru a orienta pregătirea de specialitate a acestora;
- **Valori și atitudini**, finalități de natură axiologică, urmărite prin studiul disciplinei, definite pentru învățământul liceal;
- **Competențe specifice – conținuturi**, nucleul funcțional al programei școlare, definit pentru fiecare an de studiu;
- **Sugestii metodologice**, elaborate pentru a orienta proiectarea demersului didactic adecvat competențelor, valorilor și atitudinilor prevăzute în programele școlare.

NOTA DE PREZENTARE

Obiectivul general al disciplinei **Religie – cultul romano-catolic** constă în formarea personalității în concordanță cu valorile creștine, prin integrarea cunoștințelor religioase în structurarea de atitudini moral-creștine și prin aplicarea învățaturii de credință în viața proprie și a comunității.

Prin cunoștințele, atitudinile și valorile promovate, disciplina **Religie** contribuie la formarea competențelor cheie stabilite la nivelul Comisiei Europene, cu precădere la formarea celor care vizează domeniile: a învăța să înveți, competențe interpersonale, interculturale, sociale și civice și „sensibilitate la cultură”. Contribuția **Religiei** la aceste domenii este prezentată detaliat astfel:

- **a învăța să înveți**
  - abilități: manifestarea autonomiei, a perseverenței și a disciplinei în procesul de învățare, reflecția critică asupra diferitelor aspecte ale învățării, din perspectiva propriei identități religioase și a atitudinii ecumenice;
  - atitudini: aprecierea pozitivă a învățării și a importanței acesteia pentru dezvoltarea proprie; adaptabilitate și flexibilitate în raportarea la cele învățate; automotivație și inițiativă în procesul de învățare; dorință de dezvoltare și perfecționare permanentă;
- **competențe interpersonale, interculturale, sociale și civice**
  - cunoștințe: informații despre propria credință și despre alte credințe și convingeri; cunoștințe referitoare la principalele evenimente din istoria Bisericii; noțiuni referitoare la atitudini și comportamente creștine în relația cu aproapele și în raportarea la comunitate; modele biblice de comportament și de viață;
  - abilități: asumarea și susținerea propriei identități religioase; integrarea în comunități variate din punct de vedere al convingerilor; respectarea opiniilor și a comportamentelor semenilor; eliminarea din comportament a oricărei forme de violență pe criterii religioase; medierea situațiilor conflictuale care pot apărea la nivelul comunității;
  - atitudini: înțelegerea diferențelor dintre valorile specifice diferitelor religii; respectul față de cei de alte credințe și convingeri; responsabilitate în raport cu propriul comportament; acceptarea diversității și susținerea coeziunii la nivelul comunității; implicarea în viața comunității;
- **„sensibilizare la cultură”**
  - cunoștințe: contribuția religiei la cultura și civilizația universală (istorie, limbă, literatură, artă, civilizație etc.);
  - abilități: analizarea, compararea și dezbateră vizând rolul religiei în cultura universală;
  - atitudini: asumarea propriei identități religioase și manifestarea respectului pentru alte credințe; manifestarea unor atitudini pozitive față de formele de expresie culturală.

Disciplina **Religie** face parte din aria curriculară ”Om și societate” și i se alocă 1 oră/săptămână în trunchiul comun pentru toate filierele și profilurile învățământului liceal și pentru școlile de arte și meserii.

Programa școlară de **Religie** este structurată pe următoarele componente:

- competențe generale – comune pentru programele școlare de *Religie* ale tuturor cultelor;
- valori și atitudini – comune pentru programele școlare de *Religie* ale tuturor cultelor;
- competențe specifice asociate cu conținuturi;
- conținuturi ale învățării;
- sugestii metodologice.

COMPETENȚE GENERALE

1. Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri
2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare
3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente
4. Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității
5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

VALORI ȘI ATITUDINI

- Conștientizarea rolului învățăturilor Bisericii în viața personală și a comunității
- Dezvoltarea respectului față de cele sfinte
- Asumarea propriei identități religioase
- Responsabilitate în exercitarea drepturilor și obligațiilor ce decurg din apartenența la diferite identități (confesiune, națiune, comunitate, profesie, cultură etc.)
- Respect și înțelegere față de semenii de alte credințe și convingeri
- Grija față de aproapele
- Interesul pentru aprofundarea cunoștințelor religioase în vederea permanentei deveniri spirituale

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Definierea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Identificarea principalelor caracteristici ale marilor religii ale lumii	- Religiile lumii: religia sumero-acadiană, religia Egiptului antic, religia grecilor antici, religia romanilor, religiile Indiei, budismul, hinduismul, iudaismul, grupări necreștine, creștinismul
1.2. Compararea elementelor definitorii ale creștinismului cu cele ale altor religii (identificarea de asemănări și deosebiri)	
1.3. Analizarea evenimentelor majore din istoria creștinismului și a consecințelor acestora asupra Bisericii	- Elemente de istorie a creștinismului de la nașterea Bisericii și primele comunități creștine la istoria Bisericii contemporane

2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Utilizarea adecvată a termenilor specifici religiei în prezentarea diferitelor religii și a învățaturii de credință catolică	- Elemente de istorie a religiilor - Elemente de istorie a creștinismului
2.2. Analizarea semnificațiilor actuale ale unor termeni specifici religiei, în diferite contexte de comunicare (limbaj specializat, limbaj colocvial etc.)	

3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Identificarea unor modele de viață religioasă în exemplele oferite de marile religii	- Elemente de istorie a religiilor - Elemente de istorie a creștinismului
3.2. Realizarea de comparații între valori, atitudini și comportamente specifice diferitelor contexte de viață, promovate de creștinism și cele promovate de alte religii	

4. Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Evidențierea rolului Bisericii și a religiei în viața comunității, în diferite epoci istorice	- Elemente de istorie a religiilor - Elemente de istorie a creștinismului
4.2. Identificarea soluțiilor posibile, din punct de vedere al marilor religii, pentru diferite probleme din viața personală și din societatea contemporană	
4.3. Utilizarea noțiunilor de istorie a religiilor în dezvoltarea dialogului cu persoane de alte credințe și convingeri	

5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

Competențe specifice	Conținuturi
5.1. Sintetizarea caracteristicilor geografice, sociale și culturale ale lumii creștine în diferite etape din istoria creștinismului	- Elemente de istorie a creștinismului
5.2. Identificarea consecințelor principalelor evenimente din istoria marilor religii asupra culturii și civilizației diferitelor popoare	- Elemente de istorie a religiilor - Elemente de istorie a creștinismului

UNITĂȚI DE CONȚINUT

1. Noțiuni introductive (*Lumen gentium* 8 și 16)
2. Definirea termenilor
3. Religia sumero-acadiană
4. Religia Egiptului antic
5. Religia grecilor antici
6. Religia romanilor
7. Religiile Indiei
8. Budismul
9. Hinduismul
10. Iudaismul
11. Grupări necreștine vechi și moderne
12. Creștinismul – prezentare generală
13. Nașterea Bisericii și primele comunități creștine
14. Persecuțiile și răspândirea Bisericii
15. Perioada constantino-teodosiană
16. Biserica în Evul Mediu
17. Creștinarea popoarelor barbare
18. Rolul papalității în formarea noii creștinătăți – Sfântul Benedict
19. Schisma din anul 1054 – cauze și efecte
20. Cruciadele
21. Inchiziția
22. Protestantismul
23. Conciliul Tridentin
24. Conciliul Vatican II
25. Istoria Bisericii contemporane

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile propuse de programa școlară de Religie pentru clasa a X-a, cultul romano-catolic cuprind, într-o viziune unitară, elemente de istorie a religiilor – de la primele civilizații la societatea contemporană – cu accent deosebit pe istoria creștinismului și a Bisericii catolice.

Temele au fost selectate din perspectiva următoarelor principii:

- accentuarea caracterului pragmatic al conținuturilor, prin centrarea pe dezvoltarea de atitudini și de comportamente;
- referirea la aspecte actuale din viața personală a adolescenților, din viața comunității, din istoria religiilor și din istoria Bisericii;
- corelarea cunoștințelor specifice religiei cu cele dobândite la alte discipline de învățământ, mai ales la nivelul ariei curriculare ”Om și societate” (Istorie, Geografie, Psihologie).

Prezentul curriculum este conceput într-o manieră flexibilă, care permite profesorului libertatea de opțiune în abordarea unei lecții. Construirea demersului didactic trebuie realizată din perspectiva competențelor specifice, cu respectarea structurii interne a textelor biblice și patristice, precum și cu luarea în considerare a particularităților clasei și ale elevilor.

Se recomandă utilizarea unor activități de învățare precum:

- dialogul, dezbateră pe teme fundamentale de teologie, de istorie a Bisericii și a religiilor;
- studiul de caz cu rol de exemplificare a elementelor caracteristice diferitelor religii;
- analiza unor modele de acțiune privind implicarea în rezolvarea unor probleme concrete din viața comunității;
- argumentarea biblică și patristică;
- utilizarea calculatorului și a altor mijloace audio-vizuale pentru ilustrarea unor teme, pentru căutarea de informații, pentru documentarea pe o temă dată.

În cadrul orei de Religie, evaluarea trebuie să aibă caracter formativ, cu scopul de a-l motiva pe elev pentru aplicarea în practică a învățăturilor de credință și de a-l învăța să se autoevalueze în acord cu valorile creștine. Deoarece formele clasice de evaluare au, pentru educația religioasă, limite mai accentuate decât în cazul altor discipline de studiu, se recomandă utilizarea unor modalități complementare de evaluare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a comportamentului elevilor în spațiul școlii și în afara acestuia.